



lug'at

Til – millat ko'zgusi
O'rin-payt kelishigi**1-topshiriq.** Matnni o'qing. Mazmunini so'zlab bering.

1989-yil 21-oktabrda o'zbek tiliga davlat tili maqomini berish yuzasidan "O'zbekiston Respublikasining davlat tili haqida"gi Qonuni qabul qilingan. Bu Qonun **1995-yil 21-dekabrda** yangidan tahrirlangan. **1989-yildan buyon 21-oktabr** respublikamizda Davlat tili kuni sifatida nishonlanadi. **2019-yildan** esa **21-oktabr** O'zbek tili bayrami kuni etib belgilandi.

Mamlakatimizda davlat hujjatlari o'zbek tilida yuritiladi.

Til – millat ko'zgusi. Agar har birimiz tilimizni sevsak, qadrlasak va u bilan faxrlansak, tilimiz abadiy yashaydi.



Abdulla Avloniy yozganidek:
"Har bir millatning dunyoda borlig'ini ko'rsatadurg'on o'yinayi hayoti til va adabiyotdur. Milliy tilni yo'qotmak millatning ruhini yo'qotmakdur".





O'rin-payt kelishigidagi so'zlar **kimda?**, **nimada?**, **qayerda?**, **qachon?** so'roqlaridan biriga javob bo'lib, **-da** qo'shimchasi yordamida yasaladi. Bu kelishikdagi so'zlar ish-harakatning manbayi, payti, o'rni, vositasi kabi ma'nolarni ifodalaydi.

Masalan: *Biz o'zbek tilida yaxshi gapirishga harakat qilamiz.*



2-topshiriq. Savollarga javob bering.

1. Respublikamizda o'zbek tili qanday til hisoblanadi?
2. O'zbek tiliga Davlat tili maqomi qachon berilgan?
3. O'zbek tili bayrami qachon nishonlanadi?
4. Maktabingizda ona tilimizni ulug'lashga bag'ishlangan qanday tadbirlar o'tkaziladi?



1-mashq. Nuqtalar o'rniga mos so'zlarni qo'yib, gaplarni ko'chiring.

1. 21-oktabr kuni maktabimiz faollar zalida katta ... bo'ldi. 2. Men ...
... darsini yaxshi ko'raman. 3. O'quvchilar "Ona tilim" she'rini ... o'qib
berishdi. 4. Menga o'zbek xalq ... juda yoqadi. 5. Sinfimiz o'quvchilari
O'zbek tili ... faol ishtirok etishdi.

Foydalanish uchun so'zlar: *tadbir, bayramida, ertaklari, ifodali, o'zbek tili.*

**2-mashq. Rasmlarni so'z bilan ifodalab, gaplarni ko'chiring.**

O'zbek tili darsi boshlandi.

yangi mavzuni tushuntirdi.



mashqning shartini o'qidi.



qiziqarli gaplar tuzdilar.



gaplarni doskaga xatosiz yozdi.



“Ona tilim” she'rini ifodali

aytib berdi.



yangi mavzuni yaxshi tushunishdi.

**3-mashq. Gaplarga mos savollar tuzing.**

1. Menda o'zbek shoirlari she'rlari to'plami bor.
2. Rasmda o'zbek adabiy tilining asoschisi Alisher Navoiy tasvirlangan.
3. O'quvchilar o'zbek tilida gaplar tuzdilar.
4. Biz tadbirda o'zbek tilida she'rlar o'qidik.
5. Men diktantlar tanlovida g'olib bo'ldim.



3-topshiriq. She'ni ifodali o'qing.

Ona tilim

Tursunboy Adashboyev

Alla bo'lib jaranglagan
Ona tilim – jon-u dilim.
Unga axir payvastadir
Qadr-u qimmat, mehr, bilim.

Buyuk Temur jahon bo'ylab
Dovrug'ini solgan tilim.
Mir Alisher bobomlardan
Meros bo'lib qolgan tilim.



4-topshiriq. Maqollarni o'qing. Ma'nosini tushuntiring.

- Odobning boshi – til.
- Til – dil kaliti.
- Tilga e'tibor – elga e'tibor.
- Til yaxshisi bor etar,
Til yomoni xor etar.
- So'zning boyligi –
odamning chiroyligi.



Til haqidagi maqollarning ma'nosini tushuntirishga tayyorlaning. "Ona tilim" she'rini yod oling.

